

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XV БРОЈ 278.

10. АВГУСТ 1985.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ЗАКЉУЧЦИ О УЛОЗИ И РАДУ ЦЕНТРАЛНОГ КОМИТЕТА СКЈ

ЈЕДИНСТВЕНИ СТАВОВИ - ЕФИКАСНА АКЦИЈА

— Полазећи од јавне расправе поводом Предлога закључака 13. сједнице ЦК СКЈ у којој су изречене критике и на рад ЦК СКЈ и Предсједништва ЦК СКЈ, од Сакључака 16. сједнице и потребе даљег унапређења улоге и рада ЦК СКЈ и Предсједништва ЦК СКЈ у складу са Статутом СКЈ, Централни комитет СКЈ је на 18. сједници разматрао остваривање своје улоге и свој рад и усвојио следеће закључке.

ЦЕНТАР УТВРЂИВАЊА И СПРОВОЂЕЊА ПОЛИТИКЕ СКЈ

1. Централни комитет СК у садашњој сложеној етапи друштвенног развоја треба, у већој мјери него до сада, да дјелује као центар утврђивања и спровођења политике СКЈ, утемељен на јединственим основама Програма СКЈ. Својим јасним идејно-политичким опредјељењима ЦК СКЈ мора да усмјерава цио СКЈ и подстиче све организоване социјалистичке снаге и да непосредно покреће акцију чланства СКЈ на савладавању економских тешкоћа, даљем развоју социјалистичког самоуправљања и јачању јединства СКЈ, а тиме и јединства и стабилности наше друштва.

Централни комитет СКЈ у остваривању своје улоге бла

говремено ће, на основу свестраних и демократских пријема, расправљати и заузимати јединствене идејно-политичке ставове за рјешавање битних питања развоја југословенске социјалистичке заједнице и дјеловање СКЈ. Посебну пажњу посвећиваће питањима о којима постоје идејно-политичке разлике и колебања. ЦК СКЈ ће покрети и организовати акције за јединствено спровођење утврђене политике заједника.

Централни комитет СКЈ ће постићи ефикаснији рад до сљедним и одбјективним извешавањем сопствене улоге и укупним радом свих организација, органа и тијела Савеза комуниста Југославије, а прије свега, централних комитета Савеза комуниста Република и покрајинских комитета СК.

Дјеловање Централног комитета СКЈ и свих органа и организација Савеза комуниста Југославије треба да до пријоси одлучном помјеравању тежишта идејно-политичке основе за рјешавање кључних и приоритетних питања са којима је наше друштво сукочено. Предсједништво ЦК СКЈ, централни и покрајински комитети СК, све организације и органи СКЈ и цјелокупно чланство, дужни су да ставове и закључке ЦК СКЈ, досљедно и без одлагања, спроводе у живот.

ОСПОРАВАЊЕ ДЕМОКРАТСКОГ ЦЕНТРАЛИЗМА — НАПАД НА СКЈ

2. Савремени услови друштвеног развоја и рјеволање СКЈ у систему социјалистичке самоуправне демократије, тешкоће, противрјечности и проблеми са којима је сукочено наше друштво, налажу потребу прилагођавања, боље организованости и ефикаснијег остваривања улоге ЦК СКЈ. У складу са тим потребама и на основу стечених искустава и сагледаних слабости у раду ЦК СКЈ, свестрано ће се размо трити сљедећа питања: начин избора и критерији за избор чланова ЦК СКЈ, број чланова ЦК СКЈ, састав, број члана и функције извршног органа ЦК СКЈ, трајање мандата на појединим функцијама и друго. О тим питањима нужно је припремити измене и допуне Статута СКЈ, које треба спровести на 13. конгресу СКЈ.

3. Остваривање руководеће улоге Централног комитета СКЈ, у примјени принципа демократског централизма, тражи пуни допринос централних комитета СК Република и покрајинских комитета СК, у изграђивању и остваривању јединствене политике СКЈ. Централни и покрајински комитети СК треба критички да размотре свој рад са становишта одговорности за стање и односе у СКЈ и сопствени допринос раду ЦК СКЈ и однос према усвојеним ставовима. У том правцу нужне су промјене односа и јачање одговорности

на дневном реду ОК СКј Будва

АКТУЕЛНА ПИТАЊА КУЛТУРЕ

Општички комитет Савеза комуниста расправљао је о актуелним питањима културе у нашој општини. Сама чињеница да се проблеми културе први пут разматрају на овом нивоу, довољно говори о недовољној бризи према овој значајној области друштвених дјелатности.

Умјесто да се развија и прати развој туристичких дјелатности, култура и културе институције у нашој општини посљедњих година су стагнирале и изгубиле корак, заостајући иза развоја туристичко-угоститељске привреде. Тренутно, културна активност не задовољава потребе туристичке метрополе, што осиромашује укупу туристичку понуду. Зато се у материјалима припремљеним за ову сједницу, уводном излагању и дискусијама искристалиса закључак: да се културе активности у нашој општини морају знатно проширити, јер је то једна од значајних компоненти обре за побољшање структуре гостију и напора да се сезона продужи. Туристи који нас посјећују треба да буду потрошачи не само природних богатстава наше поднебља, већ и уживаоци богатог културног наслеђа којим располажемо.

С тим у вези посебно је истакнута потреба установљања једне трајне културне манифестије по којој ће Будва постала препознатљива. На жалост, како је то истакнуто на сједници Комитета, прије десетак година били смо на добром путу да се таква манифестија у Будви устоличи. То су покушаји са Југословенским фестивалом хумора, Играма југа и Данима музике Свети Стефан — Будва. Али, баш због традиционално немарног односа у нашој комуни према потребама културе, сви ови покушаји су на самом старту пропали. Захтјев је овога скупа да се расправа о проблемима културе настави у бази, у првом реду у основним организацијама удруженог рада, ССРН, мјесним заједницама и туристичким друштвима.

централних и покрајинских комитета СК за јединствено и успјешно дјеловање Савеза комуниста Југославије Органи централних и покрајинских комитета СК су дужни да редовно извештавају о начину и резултатима спровођења ставова и закључака Централног комитета СКЈ.

Енергично се треба одупријети свим покушајима оспоравања принципа демократског централизма, било у правцу наметања централистичко-биоркратског монолитизма, било да тежи либерализму и федерализацији, јер објективно, они представљају напад на СКЈ као јединствену револуционарну организацију. Централни комитет СКЈ треба да обезбеђује да Савез комуниста Југославије стално потврђује свој класни и општите југословенски карактер и своју способност да врши револуционарно-марксистичко јединење радничко-класних и националних интереса.

О ЈАВНОМ ИСТУПАЊУ ФУНКЦИОНЕРА

Потребно је брже и одлучније реаговање Централног комитета СКЈ на актуелне тенденције и кретања у друштвено-економском и политичком животу у целини и одлучно сужбијање негативних идејно-политичких ставова и погледа, који са анти-социјалистичких позиција, настоје дјеловати против СКЈ,

(Наставак на 2. страни)

ЈУБИЛЕЈ ССРН МОБИЛИЗATOR НАРОДНИХ МАСА

У организацији Социјалистичког савеза се ових дана обиљежава значајан јубилеј — 40 година од одржавања Првог (оснивачког) конгреса Јединственог народно-ослободилачког фронта. Оснивачки конгрес је одржан од 5. до 7. августа 1945, десет година послије сплитског Пленума ЦК КПЈ, јуна 1935. године, када је донео та одлука о стварању „Фронта народне слободе“.

На Првом конгресу ЈНОФ Југославије у Београду одређена је улога Народног фронта у новом друштвено-политичком систему и дата је перспектива на њеног развитка. Конгрес је донио основна програмска начела и одредио линiju унутрашње и спољне политике. За предсједника НФЈ изабран је Јосип Броз Тито.

О задацима организације и учешћу народа у обнови земље друг Тито је тада рекао: „Спровођење програма Народног фронта значи засијати стопроцентно наша поља... изградити фабрике и повисити производњу... стриктно спровођење социјалистичких мјесара на ублажавању бије

ЗАКЉУЧЦИ О УЛОЗИ И РАДУ ЦЕНТРАЛНОГ КОМИТЕТА СКЈ

(Наставак са 1. стране)
АЛТЕРНАТИВЕ КАД НЕМА
ЈЕДИНСТВЕНОГ СТАВА

4. Предсједништво ЦК СКЈ у цјелини свога рада мора много више јачати извршну функцију и досљедно се борити за спровођење утврђене политике, обезбиједити редовно праћење, анализу и оцењивање остваривања утврђене политике, ставова и заједничког учења ЦК СКЈ у цијелом СКЈ уједињавати текућу идејно-политичку активност Савеза комуниста, агенција СКЈ у ЈНА и о томе редовно извештавати Централни комитет СКЈ. Обавеза је Предсједништва да у ЦК СКЈ покреће расправе о оним органима и организацијама које не спроводе Закључке Централног комитета СКЈ. У случајевима недосљедног остваривања тих закључака или одступања од јединствене идејно-политичке линије, Предсједништво је дужно да Централном комитету предлаже идејно-политичке мјере према комунистима и органима који су за то највише и непосредно одговорни.

Потребно је обезбиједити да о најчешћима докумената ЦК СКЈ о посебно значајним питањима претходно расправљају чланство, организације и органи СКЈ.

Предсједништво ЦК СКЈ, треба да знатно више пажње поклања темељитим и квалитетним припремама сједница Централног комитета СКЈ, тежећи да се на сједнице долази са конкретно разрађеним, јасним и јединственим ставовима, на основу стваралачке разраде програмских опредељења Савеза комуниста Југославије. Уколико се у Предсједништву не

постигне потребно јединство дужан доприносити ефикаснијем демократском усаглашавању ставова и интереса и тиме отклањати појаве блокирања доношења важних одлука. То треба да доприне превазилажењу политичке конфронтације између социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина и њихових делегација као и међу дијеловима удруженог рада. Централни комитет СКЈ ће се одлучујући заложити да се у Скупштини СФРЈ благовремено усвоје предвиђени системски закони.

ПРОТИВ БЛОКАДА У ДОНОШЕЊУ ВАЖНИХ ОДЛУКА И КОНФРONTАЦИЈА

5. Претпоставка за успјешно остваривање улоге Централног комитета СКЈ је да сви органи и организације у Федерацији одговорно извршавају своје функције и обавезе. Зато је неопходна боља координација и усклађеност њиховог рада да би се избегли паралелизам, неповезаност и дуплирање. У том погледу треба непосредно ојачати дјеловање Социјалистичког савеза као фронта свих организованих социјалистичких снага и његову улогу координације конкретно разрадити и досљедно уважавати од стране свих органа и организација Федерације.

Нужно је повећати идејно-политичку улогу Савеза комуниста Југославије унутар делегатског система, све до Скупштине СФРЈ, и у том циљу размотрити и утврдити одговарајућа организационе прилагођавања.

Активним дјеловањем Савеза комуниста Југославије и његових чланова у оквиру делегатског система, СКЈ је

постигло потребно јединство дужан доприносити ефикаснијем демократском усаглашавању ставова и интереса и тиме отклањати појаве блокирања доношења важних одлука. То треба да доприне превазилажењу политичке конфронтације између социјалистичких република и социјалистичких аутономних покрајина и њихових делегација као и међу дијеловима удруженог рада. Централни комитет СКЈ ће се одлучујући заложити да се у Скупштини СФРЈ благовремено усвоје предвиђени системски закони.

Неопходно је унаприједити рад делегата ЦК СКЈ у Савезној конференцији ССРНЈ,

друштвеним савјетима, издавачким савјетима и другим тијелима и редовно информисати Централни комитет СКЈ о делегатском дјеловању његових представника, тј. ближе одредити када и о којим питањима ЦК СКЈ, односно Предсједништво ЦК СКЈ, треба обавезано да утврђује ставове или смјернице за дјеловање својих делегата и делегација.

НЕКОРИСНИ И НЕПОЖЕЉЕВИ МОНОЛОЗИ

6. Сједнице Централног комитета СКЈ треба да су прије свега радне и у складу с тим треба организовати ток засје

дања и регулисати питања обавјештавања јавности. У раду ЦК СКЈ и Предсједништва треба избегавати екстензивне и уопштене расправе и појединачне монологе који не садрже јасне оцене и предлог мјера и ставова, и уложити више колективног напора да се разлике у ставовима превазилазе у демократском дијалогу, праћену реаговати на појаве идејних разилажења, превазилазити форумски однос према организацијама СК и активности других субјеката. Ставови и закључци ЦК СКЈ треба да буду краћи и јаснији, да не понављају већ заузете ставове и да указују на начин којим се обезбеђује њихово спровођење.

Неопходно је да комисије ЦК СКЈ, као његова радна тијела и облик дјеловања, убудуће самостално предлажу теме за расправу и будући носиоци припрема сједнице ЦК СКЈ и тако утичу на садржај и карактер рада Централног комитета СКЈ.

У припреми сједнице више ће се користити сазнања из базе, из рада институција, организација и радних тијела, што ће омогућити успешнији рад Централног комитета СКЈ, уз ангажовање стваралачких, научних и интелектуалних потенцијала у СКЈ и у друштву.

7. Централни комитет СКЈ и Предсједништво ЦК СКЈ у цјелини свога рада и ангажовања до 13. конгреса СКЈ полазиће од ових закључака, од расправе на 18. сједници критичких порука из општепартијске расправе, програма рада и других ставова и закључака.

ПЛАКАТЕ САВЕЗНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ССРНЈ

НА СЈЕДНИЦИ ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ССРНЈ, одржаној 19. јула, на свечан начин уручено је Плакете Савезне конференције ССРНЈ, као признање за постигнуте успјехе у такмичарској 1984. години. Плакете су добили Мјесна заједница Будва I и Иво Калоштровић као бивши предсједник Мјесне заједнице Петровац.

БЕТА БОГОЈЕВИЋ ПРЕДСЈЕДНИЦА ОК ЗА ПИТАЊА ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА

ЗА ПРЕДСЈЕДНИЦУ ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ за питања друштвеног положаја жена с једногодишњим мандатом изабрана је Елизабета — Бета Богојевић, радница Културног центра.

ОТПУТОВАЛА ОМЛАДИНСКА РАДНА БРИГАДА

ТРЕБЕГ АВГУСТА ИЗ БУДВЕ ЈЕ отпуштовања на омладинску раду акцију „Зрењанин 85.” радна бригада „Вукица Митровић — Шуња”. Бригада је састављена од 37 чланова који ће на радној акцији провести мјесец дана. Командант бригаде је Вељко Зец, омладинац из Будве.

ИЗ ПЛАТФОРМЕ ЗА ПРИПРЕМУ XIII КОНГРЕСА СКЈ

РАЗВОЈ САМОУПРАВНИХ ОДНОСА

Основно питање развоја са моуправних социјалистичких друштвено-економских односа које данас стоји пред Савезом комуниста јесте — како у пракси обезбиједити остваривање Уставом утврђених односа производње и расподеле, односно права, дужности и одговорности радника у располагању средствима друштвене репродукције. Од битног значаја — стоји у дијелу Платформе о развоју социјалистичких самоуправних односа — да се досљедно реализују опредељења Дугорочног програма економске стабилизације о неопходном прилагођавању првог редног система захтјевима

стабилизације. У том смислу неопходно је одлучном акцијом СК и других субјективних снага стварати услове да се превазилазе односи у којима пословодне и друге структуре ван удруженог рада, узурпују самоуправна правда радника и мимо уставних овлашћења, одређују токове друштвене репродукције.

У Платформи се, затим, указује на неопходност обезбеђивања законитог односа између непосредне потрошње и акумулације, на то да радници и сви остали привредни и друштвени субјекти треба да буду материјално заинтересовани за што већу акумулацију друштвених

средстава и за њено најрационалније коришћење. Треба осиграти да задовољавање свих потреба радника буде усlovљено њиховим стварним радним доприносом, што ће их подстичи да развијају радне способности, и подижу продуктивност свог и укупног друштвеног рада. Радник другим ријечима, мора бити не само произвођач, него и управљач друштвеним средствима, а самим тим и субјекат присвајања тих средстава, односно резултата свога рада.

Да би се превазишли слабости у друштвено-економском систему, Савез комуниста и друге социјалистичке снаге активност треба да усмјере на проблему важне за услове привређивања и стицања дохотка организација удруженог рада, при чему се зарочит значај даје тржишту и дјеловању економских законитости. Њиховим уважавањем треба да се осигура позитиван утицај високе продуктивности свјетске економије на наш развој, чије се опредељује и карактер система и политике цијена.

У Платформи се наглашава важност остваривања заједничког међузависности између бруто-личних дохода

ка по раднику и акумулације, као и неопходност веће материјалне заинтересованости радника за повећање производње. Да би се то постигло, радник лични доходак треба да стиче по два основа — према личном доприносу и према резултату рада и пословања његовог друштвеног рада. Радник другим ријечима, мора бити не само произвођач, него и управљач друштвеним средствима у основној организацији удруженог рада и свим другим облицима организација удруженог рада.

Стога су неопходне промјене у систему расподјеле и његовом спровођењу, како би се обезбиједило да се лични доходак радника стиче по два основа.

Посебан одјељак Платформе посвећен је питању удруžивања рада и средстава за цијелом југословенском простору. Ширење тог процеса такође зависи од стварне улоге радника у одлучивању о свим токовима репродукције, од тога да ли ће се остварити такви друштвено-економски односи у којима неће бити могућно да органи друштвено-политичких заједница, или било који други, узурпују уставна права радника у удруженом раду. То подра

зумијева трансформацију банкарског система као и унапређивање самоуправног планирања, уз битно другачији третман науке, образовања и културе, здравства и других друштвених дјелатности, као области које доприносе повећању дохотка у материјалној производњи.

У том склопу потребно је одлучуји превладати спорости и недосљедности у остваривању уставног начела о томе да радници у удруженом раду овладају и оним дијелом дохотка који се издваја за задовољавање заједничких потреба у развоју друштвених дјелатности. Изједнања системских рјешења и усвршавањем постојећих треба обезбиједити потпуније остваривање односа слободне размјене рада међу даваоцима и корисницима услуга у друштвеним дјелатностима, чиме треба да допринесе увођење принципа бруто-личног дохотка по раднику. Мора се превазићи садашњи фискални карактер доприноса и по средовање друштвено-политичких заједница, што доприноси одржавању схватања да су ове дјелатности потрошња, а не битан чинилац промјене и развијања друштвених свјести.

Приморске новине

Лист ССРНЈ општине Будва. Уређује: Редакциони комитет. Главни и одговорни уредник: Владислав Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жири-рачун 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО ЗА ГРАФИЧКЕ ПРОИЗВОДИ И УСЛУГЕ „Андреја Палтешић“ — Котор — Претплата: годишња 350 динар; за иностранство 10 долара. — Рукописи се не враћају

ШЕТЊА БУДВОМ НА ПЛУС 40° С

ИЗНАД СВИХ ОЧЕКИВАЊА

НАДМАШЕНЕ СУ ПРОГНОЗЕ и оних које зове великом оптимистима: први августовски туристички талас толико је снажно за пуњену будванску ривијеру да је створена незапамћена гужва. На подручју од Јаза до Буљарице првих дана овог мјесеца није било ни једног празног кревета у собама до маће радиности, одмаралиштима и хотелима, а тешко је било наћи мјеста за шатор или приколицу. У ООУР за домаћи туризам „Могрен“ кају да ће тако бити све до половине августа када се очекује „разведравање“ и када ће се лакше дисати.

По врелом сунцу, на плус 40° Целзијуса пошли смо у шетњу Будвом.

Сви хотели на „ривијери бисерних плаža“ појавили су препуни, али се свијетији више тиска на „Словенској плаži“. У атрактивном туристичком насељу које је овог љета хит, истинска одмаралајујују странци, али је у вечерњим часовима и нашег свијета много. Долазе они који одмаралејују у собама домаће радиности да би слушали музiku и шетали улицама овог лијепог насеља, пробали рибији роштиљ...

Странци су на пансиону, а наши троше — саопштава нам Раде Ратковић, директор овог туристичког насеља. — За сваког има понешто и зато се овде у вечерњим часовима пресели цијела Будва. Ванпансионски промет је изванредан — дневно се пазари и преко пет милиона динара.

Ништа мања гужва није на Јадранском сајму који је у комшију. Ту је преко 220 излагача из свих крајева земље који нуде разну робу. Највише је одјевних предмета, али има и сувенира, одјеће и обуће за љето, реквизита за плажу. Многи долазе и због ресторана где је храна добра и где има музике у вечерњим часовима. Организацију послала у овом објекту добро спроводи „Сајамтурс“ из Београда. Два оброка могу да се добију и за 600 динара, па је много наших гостију иностраници који се ту хране.

— Посјета је изванредна, али не и промет у халама — каже Јанко Ражњатовић, директор Јадранског сајма. — Чеп нашег човјека је све тањи, па је мало оних који до лазе ради трговине. Више је посетилаца који разгледају штандове и који долазе ради добре и јефтине кухиње.

Овог љета највише се тражије апартмани. Наси, а и страни гости хоће више слободе у кући и жеље да сами спремају храну. Агенције „Монтенегроекспрес“ и „Компас“ закупљују апартмани и сви су попуњени. У трији заједницом од домаћина се често прихватају и апартмани који је нису.

— Закупио сам четворокре

ветни апартман и дневно плаћам 3900 динара. Собе су лијепе, ту је и купатило и мајда кухиња. Међутим, посуђе је сакупљено са разних страна — из више је боја и одвише произвођача. Кревети су стари и једва издржавају, постельина на њима је крпељена од старијих чаршава! Каја да се већ толико наплаћује требало би да је почуђено квалитетно и једнообразно посуђе, такође и постельина. Није то луксуз — то је нешто сасвим нормално — појалио нам се један од гостију Будве који је желио да остане анониман.

На мети су и аутокампови, нарочито онај на Јазу. По ријечима шефа реџепције Ђура Рафаиловића, овде је преко 4000 гостију и извјесно је да ће љетос бити забиљежен рекорд.

— Долазио сам овде прије земљотреса и могу рећи да је велика разлика — каже нам Предраг Петровић, који је са женом и троје деце дошао да кампује на Јазу. Ту су нове продавице, ресторани и друго. Сада, збиља, има услуга за камповање. Остаће 15 дана.

И тако — ред похвала, ред критике. Примједби има на цијене пита и хране које су подигнуте након најновијих поскупљења, на велике износе који се плаћају за боравишну и купалишну таксусу, на нељубазан однос трговца и шалтерских службеника.

НА ПЛАЖИ ЈАЗ

ПРВЕ ТЕЛЕФОНСКЕ КАБИНЕ

Нјазад је и Јаз добио већу са свијетом. У залеђу плаже, у средини кампа, ових дана у рад је пуштена маја пошта. Ради се о објекту у коме се налази десет кабина с телефонима, одакле гости могу у било које доба дана да се јаве својима у земљи и иностранству.

— Објекат не заузима велики простор, веома се добро уклапа у амбијент и, што је најважније, функционалан је — каже нам Божидар Стругар, директор ООУР ПТТ саобраћаја у Будви. — Стјајао је око 14 милиона динара. Планирамо да овакав објекат подигнемо и на плаži у Буљарици, што ће допринести бољој турској

понуди у наредној години.

По ријечима Стругара ситуација се знатно поправила с телефонским везама на цијелом подручју наше општине. Послије великих примједби на „глуко“ телефоне у почетку се зоне, пуштено је у рад преко 150 нових канала и сада се много не чека на везу. Међутим, то није још увијек све како би требало да буде. Шкрипци на везама од Будве ка Титограду, али и на „излазима“ из главног града наше републике. Када се то откроји, треба очекивати свима добру везу с овог дјела обале.

С. Г.

Љетни карнавал на Словенској плаži

— Очекивали смо добру посјету или да будем искрен, не овакву најезду, каже Љубо Рађеновић, предсједник Скупштине општине. — Припремили смо се за сезону, али грешака има. Настојимо да ишће што мање, да многе, како се то каже, елиминишемо у ходу. Међутим, не испада све како предвидимо и како би гости жељели да буде. Надам се да ће нас посетијици, ипак, разумјети, јер се боримо с многим потешкоћама. А жеља нам је, и то велика, да свима угодимо.

Трговци, нарочито они из „Јадрана“, заслужују похвасту.

ле на асортиман роба и радно вријеме које је подешено захтјевима гостију. Добро је организован рад у пекари

„Топола“, а не недостаје ни воде што је посебно важно за ове вреле дјаје.

С. ТРЕГОВИЋ

„АС“ ПРОДАТ ЕНГЛЕЗИМА

Хотел „Ас“ у Перазића Дољу неће више кубурити са гостима. Овај атрактивни објекат, чија изградња је трајала преко десетију, и који је тек што пунио капацитете од када је отворен, наредних сезона ће користити гости са дјелујућим Великим Британијом. Постигнут је договор да „Ас“

продаје „Југотурс“ наредних десет година. Његових 360 кревета користиће гости из Велике Британије, и то по принципу пуно за празно путних 140 дана годишње.

Радници из овог објекта током „мртве сезоне“ слађе се на специјализацију у Велику Британију.

С. Г.

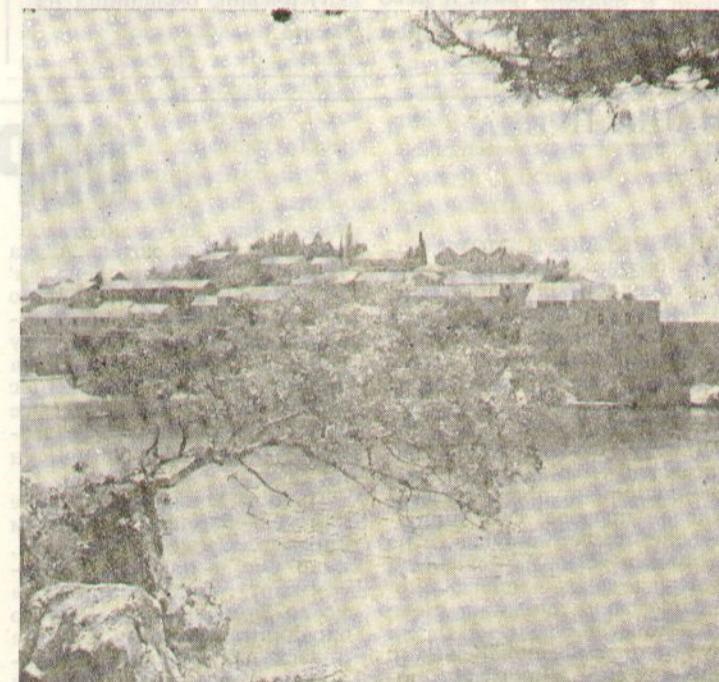
ЗАБИЉЕЖЕНО У СВЕТОМ СТЕФАНУ

НАЈЕЗДА СТРАНИХ И ДОМАЋИХ ГОСТИЈУ

Мада је скupљи на Црногорском приморју, што је годинама био разлог да наши гости помало зазирју од њега, Свети Стефан је овог љета „окупирао“ туристима. У граду-хотелу „Маестралу“ и „Милочеру“ сва мјеста заузели су инострани гости. До сада странаца има и у апартманима у приватном власништву. На овом подручју има и наших годишњендандрата.

У Светом Стефану, Милочеру, Пржнику и Каменову у јулу и првој половини овог мјесеца није било готово ни једне празне собе.

— Посјета нашим хотелима је изузетна, а веома добар промет је и у власничким — каже Драган Микошић, директор ООУР „Хотели Свети Стефан“. Очекујемо добру посјету и у другој половини овог мјесеца, као и у посезони — нарочито у септембру. Наравно, и девизна жетва биће добра

Град-хотел „Свети Стефан“

— По лежају плаћамо 600 динара, плюс обавезне таксе. Хранимо се где стиже, а цијене су — папрене. Наиме, овде постоје ексклузивни ресторани, али и они прикладнији цејпу нашег човјека. Продавнице су слабо снабдјене, нема пијаце. Што се самог „свешца“ тиче, њега гледамо с обале. Треба дosta платити да би се само ушло у тај чаробни туристички замак, а да и не говоримо о неком пифу — каже Мирко Матовић.

У Пржнику смо разговарали с Пером Шећеровићем из Ношовог Сада. Стигао је са супругом Мијланом.

— Овде већ боравим више година, али могу рећи да се мало учинило да би гост имао услове за одмор. Цијене су папрене — све је некако подређено странцима, па умјесто 15, остајемо само 10 дана. Најтеже нам је што нема експрес ресторана или сличног објекта за наше туристе. Скупо је и купати се на светостефанским плажама. За сунцобран и друге ревизије треба платити колико стаје и ноћење, каже Шећеров.

Гости овог подручја су се пожалили и на слабо организован културно-забавни живот.

С. Г.

НАРОДНИ ЗБОР НА ЗУБАЧКИМ УБЛИМА

ЈЕДИНСТВО БЕЗ МЕЂА

НА ИСТОРИЈСКОМ ПРОСТОРУ ЗУБАЧКИХ УБЛАГА, тромеђи братских република Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе, 1., 2. и 3. августа одржан је традиционални величанствени збор „Братство и јединство“. Радни људи и грађани Требиња, Билеће, Јубиња, Дубровника, Даниловграда, Котора, Херцег-Новог, Будве, Цетиња, Никшића и Тивта окупили су се на овом славном мјесту да одају почаст херојима револуције и евоцирају успомене на почетак августа 1941. године, када су се овдје састали комунисти Боке, Дубровника, Никшића и трећијског краја да под руководством легендарног Саве Ковачевића донесу одлуке о даљем вођењу устанка, који се под руководством Партије и друга Тита распламсавао у свим крајевима наше земље. У току три дана августа преко 20.000 лица посетило је Зубачке убле, а трећег увече око 10.000 младих присуствовало је великом часу историје, где су, уз логорску ватру и богат културно-умјетнички програм, о моралним вриједностима народноослободилачког рата и револуције говорили Јеврем

Поповић, народни херој и првоборац овог краја, Мујо Чомић и Паско Гушић. Централној свечаности на Зубачким ублинама присуствовале су делегације социјалистичких република Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске, Савезне конференције ССРН, ЈНА и општина учесница Збора.

Свечаност је отворио Драгор Радуновић, предсједник ОК ССРН Тивта, домаћина овогодишњег Збора „Братство и јединство“.

О актуелним питањима политичког и економског стања у нашој земљи говорио је Никола Стојановић, члан Предсједништва ЦК СКЈ. Подсјећајући да се након четрдесет година живота у слободи можемо с поносом освртати на постигнуто и да су се обисти или многи снови комуниста, који су се 1941. године окупили на овој, као и многим другим тромеђама широм Југославије, Никола Стојановић је упозорио и на актуелне тешкоће које пролази наша земља.

Са свечаности је упућен поздравни телеграм Предсједништву ЦК СКЈ и СФРЈ, којег је у име учесника прочитала Елеонора Стјепчевић, омладинка из Тивта.

На овој фотографији означен кругом налази се Александар — Бата, логораши из Норвешке

У ПОТРАЗИ ЗА ЛОГОРАШЕМ ИЗ НОРВЕШКЕ

Крајем јула у нашу Редакцију јавио је Стјенбјорн Ментозони, туриста из једног малог града на сјеверу Норвешке. Представио се и замolio да му помогнемо да пронађе извјесног Александра — Бату, бившег логораша нацистичког логора у Норвешкој. Показао нам је и фотографију групе логораши и Александра на њој. Том приликом испричао нам је и своја сјећања из доба њемачке окупације Норвешке.

Имао сам девет година када је моја земља била под њемачком окупацијом. Отац је био пекар, а држао је и ресторан. Помагао је затвореницима којих је било много из свих крајева свијета. С некима је био и добар пријатељ. Један од њих је и Милош Јарин из Роготске Слатине који је послије рата појео зачу фамилију у Норвешкој и редовно одржавао везу. Али, Александар — Бата, чијег се презимена не срећем, само се једном јавио послије ослобођења. Знам да је родом негде између Дубровника и Петровца на Мору. Ове фотографије је правио мой отац. Он је умро, а ја сам фотографије умножио и повећао и жеља ми је да пронађем Александра, јер га се и лично сјећам. Мој отац је имао бродић, којим је снабдијевао хљебом околна мјеста. Ја сам као 9.-годишњак ишао с њим. Сјећам се, имао

сам широке панталоне, у којима би отац набио доста хљеба и ја сам пролазећи поред логораши испуштао хљеб да би га они узимали. Звали смо их „српски затвореници“. Радили су на неким улицама које смо звали „крваве“, јер су Њемци злостављали логораше и убијали их на посуђу.

Иначе, Стјенбјорн Ментозони је антифашиста. Много га интересују ратни догађаји и о њима пише, како би, како каже, млади нараштаји сазнали шта су нацисти радили и како су поступали с људима. Он сматра да је то његов допринос настојањима да се то више никад не дозволи и не понови.

НАША ПРИЧА

ОБРАЧУН С ПРОШЛОШЋУ

МОРЕ, МОРЕ, МОРЕ, зајрујаше гласови дјеце као пчела у кошици, мајке и очеви им се придружише, а ја се трох са сједишта у аутобусу и погледом загревах простор око себе. Дјеца навалише на десну страну ауторуса, с које пуца видик пре ма мору, увукоше се путничима међу ноге, прилијепише раширени прсте на стакло од прозора. Очи им разузене, поглед зачвршен, с на смјијаних усана не сизази им ријеч „море“.

Моја жена сједи на сједишту до мене, гледа ме, на лицу јој читам изненађење, он да видим да и она мене посматра — сигурно сам са истом гримасом.

Док се тако одмјеравамо и гледамо, намеће ми се питање: ко су ови људи и њихова разгламљена дјеца? Од Београда смо били убијењени да смо бијеле вране међу странима, њемачким туристима. Жене плаве, дјеца плава, на свима фазе страначке. Тако је било и у авиону. Ђута ње, или понека ријеч на швапском, све до појаве наше плаве пучине и мора на које се сваке године сјате туристи са свију меридијана, жељни нашег топлог сунца, плавог мора и купања у њему.

Ове године, први пут, ријешимо се, жена и ја да идемо на море преко наше туристичке агенције. Уплатисмо

пун пансион за хотел „А“ ка тегорији. Цијене напрете, ал' нека, и ми да се једанпут поштено одморимо — без гужве, приватног смјештаја и кувања на етапе. Да изблизи видимо те наше чувене пјесковите плаже на којима се само странци шире и разглиjuју као гуштерови на сунцу.

Прво разочарење нас дочекало с добијеним авионским картама. Умјесто до Тивта, како смо и платили авионску карту, авионаном идејом смо до Дубровника, одатле до одредишта аутобусима. Прије поласка на аеродром, гунђали смо како је туристичка агенција, и поред силних обећања и великих парара, од манула. Док нисмо кренули, хтјели смо да откажемо аранжман (што да нас, тамо неки за рођене паре праве будалама), на kraju у нама превлада разодналост.

Идемо, па шта буде, закључимо заједнички.

На аеродому друго разочарење: наш авион касни више од два сата. На лицима свих путника, који чекају тај авион, нервоза и напетост. Кад је коначно, послије суочених пеовки од стране домаћих туриста спикерка објавила да путници могу улазити у авион који лети за Дубровник, по неком неписаном праву почесмо сви да се гурамо да би што прије ушли у авион који нас је че-

као и није смио да полети док путници сви не уђу у њега, не мало се научдисмо кад видјесмо до тада мирне и стрпљиве Швабе, како бучно простирују на њиховом, матерњем језику. Ми, онда, ућутасмо, јер нисмо жељели да и ту испадамо некултурни и да се испадамо обрушавамо на лошу организацију туристичких организација, које су нас сваки дан бомбастим рекламима путем радија, штампе и телевизије, позивале на њихове „удобне“ услуге. Ријеч „море“ нас је отријезнила и приземљила. Тек ту, на домаку одредишта, схватисмо жена и ја да нисмо међу правим Швабама, већ да смо међу нашим Југовићима. Служили смо старије Југовиће као се на нашем језику одушевљавају морем, док су њихова дјеца и даље само појављивала ријеч „море“ као у цркви ријеч „амин“.

Насмијана лица родитеља била су окренута према нама, климали су нам главама уз коментар:

„Дивно је наше море“.

Гледајући их и слушајући их, не уздржас се, већ упитах првог, с браћицом, што ме је са осмијехом гледа:

— Јесте ли сви Југословени?

— Јесмо! — заграђаше родитељи углас, као наша дјеца у обданишту. Гласови им пуни одушевљења.

— А дјеца? Јесу ли ваша?

— настављам да испитујем. — Јесу! — опет ће сви углас.

— А, знају ли свој језик, српски? — упоран сам.

— Не знају, одговарају сви и гледају ме са чуђењем.

— Знате, моја жена је Њемица, хвали се онај с браћом и руком ми показује своју плавојочу с наочарима, стиснуте косе са шнالама у пунђу.

Плавојоча се окрете према нама, насијеши се и опет уочи уста.

— А, колико ви живите у Њемачкој? — сад њега питајам.

— Неки црв сумње ушао у ме не, не да ми мира, тјера ме да испитујем, истражујем, увикао ми се под кожу, најгриза ми утробу.

— Двадесет година, одговара ми браћа са осмијехом на уснама.

Њихово женско дијете, тај ми присјело за школу, пријубило се уз мајку, гледа у мене, руком показује.

— Џед, повика њена мајка, окрете се према мени, по гледа me од ока и насијеши се.

— Ја сигурно сав поцрвенио.

„Какав дједа“, мислим у себи, „ни своју унучад још немам“.

Браћа ми гледа, на мом лицу сигурно упитан поглед, знам, јер ми образи бриде.

— Знаје, родитељи моје же не су Југословени, одговара ми браћа, као да је прочитао моје питање.

— Одакле су? — дочека га жена.

— Ја погледах и тек тада сам примјетио да је сва црвена у лицу. По врату јој из биле црвене флеке.

— Из Шапца, уз љубазан осмијех који ми је више дјеловао професионално него природно, одговори јој браћа.

— Из Шапца, повикамо обје углас и посјочимо са сједишта у аутобусу.

Кочнице зашкрипаše, ауторус се заустави, музика из звучника престаде да свира, ваздух, Црногорец, устаде са сједишта, љукну се према нама, гледа нас зачврено.

Моја жена искорачи из сједишта, у неколико корака корака до браће, ту направи заокрет према његовој жени — плавојочи, оштром погледом унесе јој се у лице и упија га.

— Чији сте из Шапца? — глас јој оштар, испитивачки.

— Јанковић, умјесто ње од говара браћа и уз осмијех клима главом према мојој же ни.

Моја жена не трепће, браћа жена гледа, осмије хује се.

— Па, па зар не говори начин језиком? — поче моја жена да замуцкује.

ДОБРОСЛАВ ЂУЛАФИЋ ПОСЈЕТНО БУДВУ

Првих дана августа савезни секретар за унутрашње по слове Доброслав Ђулафић, за једно са републичким секретаром за унутрашње послове Слободаном Филиповићем, предсједником Скупштине општине Будва Јубом Рађено вићем, предсједником и секретаром Предсједништва ОК СК Ивом Калоштровићем и Владом Дулетићем посетио је Одјељење унутрашњих по слова и истурени пункт овог Одјељења на Словенској плаји. У разговору са старјешим органа Радмилом Живадићем, Ђулафић се упознао с безбједносном ситуацијом која је на овом подручју задовољавајућа. Он је указао на потребу даљоћне будности с обзиром на неочекану најезду туриста и ис така да Одјељење треба технички опремити боље, као и кадровски га ојачати, јер Будва постаје туристички центар Црне Горе.

Доброслав Ђулафић се похвалио изразио о „систему камера” који обезбеђује туристичко насеље „Словенска плажа” и истакао да би нешто слично требало да се уведе и у другим насељима на обали.

С. Г.

— Знате, у Њемачкој је рођена, правда је брадоња а осмијех му и даље игра на уснама.

— Рођена у Њемачкој, родитељи јој Срби, она млада, не зна наш језик!...

У гласу моје жене и чује ње и прекор. Почиње да се хрсти.

— Шта се хрстиш? — питајући је и протестујем. — Није пред иконом мајке то ниси чинила, а сад, као социјалистичка жена, покazuјеш се у неприродном облику који не ма значења за тебе. Шта имаш да се ишчујаваш? — настављам оштрије. — Жена рођена тамо, није имала с ким да говори матерњим језиком, родитељи у печаљу, а она у њемачку школу. Је ли тако пријатељу? — обраћам се брадоњи, а глас ми подрхтава.

— Тако је, тако, господине. Ви све схватате, добро ју дно ми одговара уз осмијех.

— Како да схватим, убацију се моја жена са још већом жестином у гласу, дијете од родитеља моје генерације не знајују језик. Слушала сам такве приче, али до сада та ко нешто нисам видјела, па нисам ни вјеровала, говори и стапио клима главом.

— Врати се и сједи на своје место! — почех да вичем на њу. — Није твоје да све испитујеш.

— Ма, ма човјече, говори испрекиданим гласом и са болном примијасом на лицу окреће се према мени. — Знаш и сам да сам Шабачко дијете и да ми се сад отац Солунач дигне из гроба, и чује ово

ГОСТ РЕДАЦИЈЕ

Професор др Зоран Лакић, предсједник Републичког удружења за Јединство нације и Републичког одбора Југословенске лиге за мир

— У Будви је крајијем јула осванио плакат Клуб Једине нације и актива југословенске лиге з амир — којим је најављена стална трибина у Међународном омладинском центру у Бечићима. Друже Лакићу, о чему се за право ради?

— Већ годину дана припремамо се да оснујемо сталну трибину у МОЦ-у у туристичкој сезони. Тада је МОЦ пун младих људи са свих континената. Жеља нам је да им скренемо пажњу да и код нас постоји организовани мировни покрет у који су укључени, прије свих млади људи. Њима није свеједно какав је свијет данас и какав ће бити сјутра. Стална трибина у МОЦ-у је шанса за нова по знанства, заједничку сарадњу и акцију — без обзира где је се ко налази, у којој земљи и на ком континенту.

од муке би се опет вратио назад...

— Остави, женска глава, мртве да почивају у миру — вичем на њу, а осјећам да су ми се жиле на врату затегле као струне на гитари.

— Где си ти само забрадила? Дођи, смири се...

Гледам је горопадну у раскораку пред лицем плавојке. Црвена је и љута у лицу, па ме поче некакав страх хватати. Где због глупости да направим још и политички проблем? Да сада ни сам нишао да у њој још увијек чучи окупацијски протест. Да данас га није испољила. Док сам је у ранijih година узбуђивао и по ноћи се често трзао и тражио свој пушкомитраљез да смакнем Швабу, мајку му, она ме је смирила и говорила ми да престанем мислити на те тешке године из рата. Зато сад, знајући себе, да и мени не треба много да бих оживио авети прошlosti, устајем са сједишта и онако распаљену вучем је за рамена и гурам на њено сједиште. Кад је сјела, као у неком трансу, наставила је свој обрачун и своју рачуници:

— Оца су ми убили у шабачком логору гестаповци, ујака за путу за Јарак, мајка нам умире од туге за њима, остави нас, троје недорасле дјеце...

Гледам је како се исповиједа, а низ лице јој теку слезе.

Српски швапчићи заборавише на море, окупише се око ње, вичу:

И КОД НАС ПОСТОЈИ ОРГАНИЗОВАН МИРОВНИ ПОКРЕТ

— Први гост Трибини био је Светозар Вукмановић — Темпо?

— Да, захвални смо другу Темпу што се одазвао нашој молби да буде први саговорник на овој трибини. Наше заједничко опредељење је била тема — ФАШИЗАМ И РАТ, о којој је већина занимљива расправа. Илузија је вјеровати да данас свијет живи у миру. Јер, стање мира није стање без рата, односно одсуство свјетског рата никако не значи присуство свјетског мира.

Познато је да је након другог свјетског рата већина око 200 ратова, који су прогулати на милионе жртава. И данас се у свијету води више десетина „малих ратова”, који могу ескалирати и имати шире последице. Уз роке свих ратова већа је разједињеност свијету који је политички и економски међусобно супротстављен. Док на једној страни имамо сиромашне земље и земље у развоју — које грађају у дуговима — око 1000 милијарди долара, на другој страни се толика сума долара троши годишње на наоружање. Рат је, дакле, узорак сиромаштва и биједе милиона људи у данашњем свијету. Не смо рат који се води, већ и онај који се припрема и који нам пријети.

— Да ли су утврђене сљедеће теме расправе и ко су предавачи?

— Ми још увијек немамо утврђен календар активности Сталне трибине. Али, то не значи да немамо програма. Напротив, планирамо да се будуће расправе воде на следеће теме: Несврстаност данас, Југославија и мировни покрет у свијету, Југославија и ОУН, Јединство нације — стални борац за мир, Питање глади и наоружање. То су, заправо, само неке од могућих тема.

— Баба, баба...

— Ја се сав укочио. Моја же на подигла главу, сузе јој се сливају низ образе и брау, уморним очима гледа дјецу. Дјеца тапшу рукама, пећњу јој се у крило.

— „Шта ће сад бити? — мислим у себи, а поглед ми прикован на дјецу у женином крилу.

— иш, иш, вичем и терам дјецу из жениног крила.

Окрећем се према брадоњи, у очима ми молба. Он се опет осмјехује. Ја лудим. Таман до скочим, а брадоња ми мирним гласом рече:

— Не узбуђујте се, погледајте вашу жену.

Са страхом се окренем. Сад умalo ја да се шокирајем. Гледам је, не вјеријем својим очима. Питам:

— Радо, Радо, је ли ти добро?

— Никад боље, одговара ми веселим гласом и рука ма прелази преко дјечијих главица, пристима им мрси косе. Дјеца јој ручицама бришу сузе, она их љуби у очи, нос, смеји се.

Сви почињу да се смију, дјеца највише. Са њима и ја. Шоефр нас зачујено погледа, сједе на своје сједиште и упали мотор. Од заокрета ко чицице на аутобусу зашкрапише, онда аутобус удари право према Бечићима, докле смо и путовали.

Музика преко звучника свира, сви пјевaju, како ко зна и умије. Погледам по аутобусу, видим све насијана лица која полако обавија мрак. Марија РАДОЊИЋ

Гости сталне трибине нису само предавачи, већ саговорници. На првој расправи било је десетак активних учесника. Они су питали Темпу, или су заједно с њим и објашњавали појаве и процесе, проблеме који оптерећују свијет. Наша саговорници ће, по правилу, бити афирмисани личности и познати стручњаци. Не само из Црне Горе и не само из Југославије. Било ће добро да се на трибини појаве и млади људи који су гости МОЦ-а, односно Будве и Црногорског приморја. Надамо се да ће у току ове сезоне на Трибини у МОЦ-у готовати и амбасадор Набујаки Ода, директор Центра за Јединство нације у Београду

— Од када и откуд активност на овом плану у Црној Гори?

— Активност удружења за УН је старијег датума од Југословенске лиге за мир. С мањим прекидима клубови за УН у Црној Гори постоје више од десет година. По себи су активни у последњих 5-6 година, када је и конституисана мрежа клубова за УН, која покрива читаво подручје Црне Горе. Имамо их око 80, највише у школама и на факултетима, али и у радним организацијама. У њима је окупљено око 8000 чланова. У нашим активностима учествује и десетак хиљада младих. У заједници с одговарајућим тијелима пионира, омладине и ССРН управо смо организовали масовни конкурс на тему „Млади Југославије за бољи свијет”. Тиме се укључујемо у Југословенску и свјетску акцију и конкуренцију. Ако будемо успешни, чиме се и надамо, покушајемо да тим младим људима организујемо награду — екскурзију с посјетом институција ОУН у Европи. Успјешно смо завршили акцију у Црној Гори о томе како наш народ гледа на мир у свијету и на улогу Организације Јединих нација. И то је дио шире југословенске и свјетске акције.

Поводом јубилеја ОУН сачинили смо посебан програм активности. Спроводимо га у најтешњој сарадњи с Републичким одбором Југословенске лиге за мир, који је од прошле године основан при Републичкој конференцији ССРН као посебни и сасвим нови облик рада. Обављене су припреме у 5-6 општина у Црној Гори, где су основани — или ће ускоро бити — активи Југословенске лиге за мир. Ријеч је о Титограду, Бару, Даниловграду, Никшићу, Пљевљима и Будви. Ти активи имају добру основу у клубовима за УН, а клубови, опет, у активима Лиге за мир имају моралну подршку.

— На крају још једно питање: Како и када?

— Вјерујемо у снагу мас-медија. Надмао се и у њихову подршку. До сада смо је имали, било у штампи, пре ко радија или на телевизији. Јавна ријеч је тако проширила нашу Сталну трибину у Бечићима, као и ону у Жабљаку, скоро у исто vrijeme. Вјерујемо да ћемо подстаки интерес који постоји. И овај разговор с нама има исту намјену и исту функцију.

Владимир Станишић

ПОСЛИЈЕ ФИЛМСКОГ ФЕСТИВАЛА У МОСКВИ

„ЧУДО НЕВИЋЕНО“ - ХУМОР И СТРАСТ

„Играни филмови Живка Николић су, одиста — „чудна чуда“! — што, подједнако, важи и за његове „Бештије“, и за „Јовану Лукину“, и за „Смрт господина Голуже“, па и за „Чудо невићено“, дјело које је управо на грађено на филмском фестивалу у Москви, чији је мото „за мир и хуманизам у свијету“. У свим овим дјелима необичног драматуршког и експресивног склопа, којима је претходио Николићев циљни ритуалних и магијских документараца, снимљених у црногорском кршу, о необичним људима, сучоченим и су кобљеним с тим несавладивим каменим пејзажом — Живко Николић, веома доњељно и фанатично, развија литерарну и визуалну метафору о једном затвореном свијету провинције, у коме се „лењост духа“ (како би то рекао Фелини) претвара у фашистичко насиље над по јединцем (слично као у „Амаркорду“). Па, ако су „Бештије“ биле прича о једном „острву које плови“, стојећи у мјесту, заједно са својим необичним житељима — машка рама, а „Јовану Лукину“ готово билијски ритуал у забитом митском крају (при че му се комуникација са гледа лиштем доста тешко успостављала, док се редитељ, обузет својим експресивно-филозофским опсесијама, о то ме није много ни бринуо!) — већ је „Смрт господина Голуже“ представљала озбиљан Николићев заокрет (одјевеза

у руко фелинијевског паланачког клонираја, интелектуална литерарна конструкција Бранимира Шћепановића, заблистала је новим метафоричким смислом, откривајући много прецизније и нове димензије Николићеве сатиричности, тако да је гледалише много спонтаније и присније почело да комуницира са овим аутором!).

Кадар из филма „Чудо невићено“

Најновији Николићев филм „Чудо невићено“ (у коме се преплићу трагично и комично, у контексту лудијног сце нарија Синише Павића), већ је изразита друштвена сатија, такође с елементима фантастике (поново реализована у једном сурвом и провинцијалном пејзажу, бременином сукобима и страстима — због чега, уосталом, у сваком Николићевом филму, по ред читаве галерије „бештија“ и „машкара“, постоји увијек и једна права љепотица, око које се „ломе копља“!).

Ако је Кустурица, у Кану, имао у жирију, „свог човјека“, Формана (аутора потеклога, као и наш Кусто, из славне „чешке школе“, који је умро да цијени спој животности, политике и ироније у „Оцу на службеном путу“ и да се, доиста, опредјељује — „према срцу“ у корист овог дјела) — онда је и Живко Николић имао „свог човјека“ у московском жирију: био је то сјајни грузијски редитељ Шенгелаја, из славне грузијске филмске фамилије Шенгелаја (коме је, такође, морао лежати „на срцу“ тај необични спој хумора и фантастике, чуда и страсти, чиме, иначе, обилују управо сјајни грузијски филмови, попут „Пироманија“ и „Чудака“, чији су редитељи браћа Шенгелаја, Георгије и Јелдар!). Али, упркос свему томе, награда Живку Николићу у Москви још једно је од оних „филмских чуда“ која се догађају ријетко као и освајање „Златне палме“ у Кану: утолико прије што је било тешко претпоставити да ће такав чудан филм, као „Чудо невићено“, успјети да се пробије кроз „баражну ватру“ ратне тематике, у чијем је знаку требало да протекне овогодишњи московски фестивал. А „чудо“ се, ипак, догодило, мо-

ко тешке и судбоносне битке, као што су то и оне у правом рату!).

Једну од таквих жестоких естетичких битака води, већ годинама, и сам Живко Николић остварујући свој ауторски опус, доњељно и поштено, али некако „по страни“ од токова савремене југословенске и свјетске продукције. Но, како вријеме одмиче, постаје све очигледније да баш у овом редитељу добијамо својеврсног филмског сатиричара, који се на свој усамљенички поетски начин бори с насиљем реалности, који на „чуда живота“ одговара „чудима маште“, а универзалност тог његовог ауторског концепта бива, данас, потврђена и овим значајним признацијем које је, у Москви, освојио његов нови филм „Чудо невићено“ (дјело које се претходно, веома допало и домаћој публици, а сада се увјеравамо да је једно исто такво „чудо“ било сасвим могућно и на попришту свјетске кинематографије!).

Слободан НОВАКОВИЋ

„МАЛА ПУЛА“ У БУДВИ

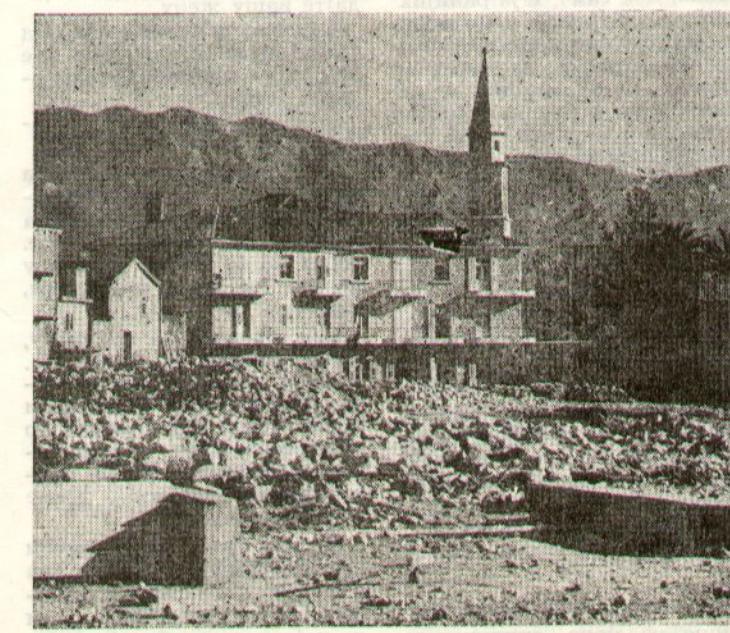
У Будви ће се од 9. до 17. августа одржати ревија домаћих филмова „Пула 85“.

Ова ревија омогућиће љубитељима филма да виде дио југословенске производње у 1985. години. С обзиром да се сви филмови из Пуле нису могли обезбједити за ревију, то се настојало да се прикажу они који ће бити најинтересантнији за гледаоце.

Ревија почиње са филмом „Јагоде у грлу“ у режији Срђана Каравановића, позватог на Филмски фестивал у Монреалу, други филм је „Уна“ у режији Милосава Радивојевића, затим „Није лако с мушкарцима“ у режији Михаила Вукобратовића, снимљен на подручју Будве и Петровца. И овај је филм, такође, позват на Филмски фестивал у Монреалу. Филмови „Држава за ваздух“, „И то ће прони“ и „Тајванска канаста“ у режији Здравка Шотре, Ненада Диздаревића и Горана Марковића посебно су занимљиви за гледаоце свих узраса. „Тајванска канаста“ добитник је једне Златне арене на Фестивалу у Пули. „Онови и мамути“ добио је двије Златне арене.

Филм „Отац на службеном путу“ у режији Емира Кустурице добитник „Златне палме“ у Кану и пет Златних арене у Пули на програму је 16-17. августа.

Гледаоци, љубитељи филма, ревија вам пружа могућност да видите најновију производњу домаћих филмова.

Стари град

У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

ОВОГ ЉЕТА ИЗЛАЖУ НАЈБОЉИ

обиљежио је 60 година живота.

У Будви ће гостовати познати југословенски а сада и париски сликар Бата Михаиловић. И за његову изложбу, која је још раније најављена, влада велико интересовање међу поклоницима лииковности.

Питали смо зашто Будва привлачи добре сликаре.

— Сезона је почела изложбом цртежа и слика Петра Јубарде, који су настали у логорима Италије и Њемачке током другог светског рата — каже Јован Ивановић, углавни Галерије. — Имали смо још неке изложбе из фондова наших галерија и музеја, а потом су гостовали Васко Липовац и Златко Прица, који је у Будви имао 70. јубиларну изложбу у години када је навршио 70 година живота. Био је то његов двојеструки јубилеј који је обиљежен изложбом у Будви

С. Г.

КОРИСНИ САВЈЕТИ

У ПОРОДИЦИ, КАО И У ШКОЛИ,

много се најављује развијање дјетета и притом се, прије свега, мисли на интелигенцију и стицање што више значања, док се мање имају у виду и друге стране младе личности. На ученици све чешће говоре о свестраном развоју личности, као и о потреби да дијете развијамо у разним областима његовог живота.

Ево неколико најважнијих аспеката укупног развоја дјетета којима треба да поклонимо пуну пажњу:

СПОСОБНОСТ ГОВОРА сматра се највишим изразом интелигенције. Добар говор је познавање правила језика, логике језика, као и способност да се уживљавамо у говор других. Добар и правilan говор родитеља и наставника најбољи је узор. Кад дијете нешто каже погрешно — ми треба само да то исто кажемо правилно. Пожељно је да свакодневно читамо с дјететом бар десет минута неke добре лектире.

ПРОСТОРНА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА је оспособљавање дјетета да се сназази у граду или у шуми, парку, кад га водимо у посјету. Ставимо га на пробу да нас води негде где је већ било (код рођака или пријатеља), помажући му питањима: какве су биле зграде с ове стране (какво је дрвеће у шуми било кад смо улазили у њу и с које стране).

ТЈЕЛЕСНА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА: дијете треба да стављамо у ситуацију да доживљавају игру, покрете, да буде глумац, мимичар, да схвати пантомиме, да научи да балансира, да га уведемо у ритмичко-гимнастичке игре.

ИНТЕЛИГЕНЦИЈА РАЗУМИЈЕВАЊА СЕБЕ је способност да разумије своја осећања, што су већ стари мудраци изразили ријечима: „Познај самог себе!“ Дјетету говоримо о својим осећањима и наводимо га да изражава што у којој прилици осећа (kad му читамо причу, kad гледа комад на телевизији).

ИНТЕЛИГЕНЦИЈА РАЗУМИЈЕВАЊА ДРУГИХ је способност која је у вези с претходном: kad добро разумијемо себе, онда ћemo боље разумијевати и друге. У опхођењу с другом дјецом и људима искористићемо разне прилике да дијете разумије друге људе.

Ђачка страна Приморских новина

ВАЖНИЈИ ДАТУМИ ИЗ ИСТОРИЈЕ СКЈ

Прва конференција несврстаних

* У цијелој нашој земљи током 1959. године трајала је снажна политичка активност на спровођењу одлука Седмог конгреса СКЈ. Посебна пажња посвећена је упознавању чланова Савеза комуниста са Програмом СКЈ и даљем развијању самоуправних односа, јер се навршавала десета година од образовања првог радничког савјета, тачније од доношења Упутства о организовању радничких савјета као савјетодавних тијела у двије стотине великих индустријских предузећа у нашој земљи.

* Пети конгрес ССРН, одржан 1960. године у Београду, усвојио је извјештај Савезног одбора и Статут ССРНJ. Изабран је нови Савезни одбор.

* У Београду је од 1. до 16. септембра 1961. године одржана Прва конференција шефова држава и влада несврстаних земаља у чијем раду је учествовало двадесет и пет званичних делегација. Конференција је усвојила изјаву о опасности од рата и апел за мир, затим Декларацију шефова држава и влада ванблоковских смаља. Овом конференцијом обиљежен је почетак стварања покрета несврстаности, чemu је други Тито дао велики и изузетан допринос.

* Под предсједништвом генералног секретара Јосипа Броза Тита у Београду је 27. новембра 1961. године одржан трећи пле-

ум ЦК СКЈ. Разматрана су актуелна питања даље идејно-политичке и организационе изградње Савеза комуниста и нека актуелна међународна питања. Пленум је посебно оценио значење и резултате 22. конгреса Комунистичке партије Совјетског Савеза и сматра да тај ингрес, по основним тежњама и одлукама, представља значајан допринос напретку социјализма у свијету.

* Од 14. до 16. марта 1962. године, под предсједништвом другог Тита, одржана је проширене сједница Извршног Комитета ЦК СКЈ. Анализирane су слабости и недостаци у раду СКЈ, као и актуелна политичка и економска питања. Одлучено је да Изврšни комитет упозна са руководством и организације с прихваћеним ставом вима и укаже на задатке који се постављају пред Савез комуниста Југославије.

* На Седмом конгресу Народне омладине Југославије, одржаном 1963. године у Београду, ова организација промијенила је назив у Савез омладине Југославије.

* Савезна скупштина усвојила је 1963. године нови Устав СФРЈ. Устав по лази од човека као носиоца и покретача друштве не активности. Слободе и права грађана допуњена су правом на самоуправљање које је основа политичког система.

ПРОТЕСТ ПРОТИВ УГЊЕТАВАЊА ДЈЕТЕТА

АЛЕКСАНДАР ВУЧО СЛУЖИО је поезији, служио се поезијом и био од ње служен или изневјераван

Кад из живота пође један пјесник, за њим остане дјело да свје дочи о њему. Али о пјеснику свједоче и дјела оних који су писали о њему, или ће тек писати. Тако је и с недавно преминулим Александром Вучом. Можда нико није љепше писао о њему него Марко Ристић човек и стваралац, коме се Вучо дивио, с којим је најближе сарађивао.

Под псевдомом „Аксерланд” (у самом почетку „чика Аца”) објавио је Александар Вучо између 1929. и 1932. у дјечијем додатку „Политике”, поред извјесних краћих пјесама и једног малог романа у прози, три веће поеме: „Путовања и авантуре храброг Коче”, „Полудјели бициклет” и „Подвizi дружине „Пет петлића” од којих ова посљедња излази у засебној књизи.

На самом књижевном плану, двије поеме су углавном детерминисале праву формацију Вучове дјечје поезије: једна прерада с руског („Крокодил”) коју је наставицима објавила „Политика”, и Арагонов превод Кероловог „Лова на Снарка”, „Једна агнија у девет криза”.

ПОЕЗИЈА КАО СТРАСТ

Вучова поезија била је живи протест против угњетавања дјетета. Оза са држи сазнаје да се поводом дјечје поезије неодложно поставља питање вaspitaњa, па и читаво питање морала. Да би могли да захтијевају од дјете да се одрекну оне инфантилне спонтаности и ра

ционалности и неприлагођености свега оног у чему се изражава још недеформиса на изворна нагонска жеља, родитељи и вaspitači moraju да забораве да су и сами били djeца. То им не пада тешко, пошто су и сами били жrtve мањe или више uspјešnog vaspitaњa i potiskivanja. У предговору Вучовој књизи Душан Матић пише: „Ови надувени као огромне гајде, или мушави и дугачки као шипке у панталонама, од расли људи... шетају кроз кућу и сједе по каžželarijama i pričaju kako radе за срећu svoje djece”. И још: „Мама и тата се стручно брину да од свог сина направе оно што су они. Он мора да се увуче у калуп, из кога ће да се испли надувен, размажен и сулуд татин син. Дијете пелџер, dijete-kamata”. Та ко буржоаски слојеви вaspitaју своју djeцу, у њих улаžu капитале својих предсуда, својих норми, својих за брана. Али, „право djetinjstvo, које хоће да угуше, про бија кроз камење пријетњи, тешке шамаре, грђње, школске лажи, псовке, биједу и богатство”.

Навика изражавања у стиху једна је од оних потреба или страсти које воде до све га. Александар Вучо је у својој дугогодишњој значајној књижевној активности служио поезији, служио се поезијом и био од ње служен или изневјераван. Резултати и посљедице тих испреплета них дејстава, те комплексне интеракције поетских стремљења, отпора и упорности оглађује се у његовим књигама као битним документима како пјесниковог индивидуал ног умјетничког развоја, тако и оних историјских, културних и културно-политичких, социјалних околности које су на тај развој утицале или га, чак, и на одређени начин усмјеравале.

КЛАСИЧНА ОСТВАРЕЊА

Кад је ријеч о Вучу — пјеснику и о његовој најновијој збирци стихова „Алге” (1968), неопходно је имати на уму у виду и цје локупно његово пјесничко дјело: он га је тако, мада у извјесном успореном процесу, као цјелину стварао и обликовао: и тако се, бар у основном, може уочити правац и смисленост његовог поетског путовања, чије би парцијалне етапе, иначе, изолована по пасматране у појединачним књигама, могле да изгледају безмјерно тријумфалне или неповратно странптичне.

САН И ЈАВА ХРАБРОГ КОЧЕ

(Одломак из поеме)

Час ко тачку изнад поља час ко птицу јаребицу ил' у поноћ белу мачку врх кровова, сасвим близу, видели су „моју вољу“ у Паризу, у Лондону, у Берлину, Лисабону, а и Бону. Многи главе искривише, многи дјецу погубише, многи ноге изгарише и јељеве повредише али свако трпи муку да би с главе скине шешир, поравнао с небом очи, испружио десну руку и мању марамицом, шалом, штапом — све у жељи да појесли срећан пут и успех Кочи.

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

УМЈЕТНОСТ ХЕЛЕНИСТИЧКОГ ДОБА

Хеленистичка епоха обухвата вријеме од смрти Александра Великог (323) до римског освајања Египта (30. г. прије н. е.). То је доба великог проширења области грчке културе. Грчка, дотада центар, постала је мала провинција огромног царства. Сјајне метрополе, резиденције Птоломеја у Египту, Селеуцида у Сирији, касније пергамских владара и друге, засјениле су Атину која је још чувала класичне традиције. Умјетност се ставља у службу дворова, велича личност и дјела краљева и украсава њихове палате, а из дворова тежња за удобношћу и луксузном долази и у куће богатих грађана.

Развија се наука, а упоредо с научним истраживањима, и умјетност. Студира се анатомија и у Александрији се сецирају љешиви. Вајари не пазе више да им фигура имају глатку спољашност, већ сада гледају да назначе сваки мишић и некада у тој међу тако далеко да изгледа као да је кожа скинута с тијела. Јављају се и мотиви из обичног живота.

Архитектура нових градова — Александрије, Антиохије и других — позната нам је само по писаним изворима из каснијег времена. Међу зградама су се истицале краљевске палате, које су захватале читаве градске четврти. Осим тога, подизана су и позоришта, палате с купатилима и јавне зграде. Стуб је и у хелинистичкој еполи остао

главни елеменат у архитектури, а појављују се и свод и купола, примљени са истока.

АЛЕКСАНДРИЈА

Нови град Александрија брзо се дизао и напредовао је читава четири вијека. Птоломеји, који су владали Египтом, били су врло културни владари и интересовали су се за развој умјетности.

Пред градом, на острву Фаросу, била је подигнута око 280. године прва кула свјетиља, висока преко стотину метара. По њој су данашњи свјетионици добили име. Међутим, ни од ње, нити од осталих отворених јавних грађевина — позоришта, музеја, библиотека и од велике краљевске палате, у којој је била Александрова гробница — није остало ни трага.

Из Александријске епохе имамо много вајарских дјела, али су нам вајари остали непознати. Остали су портрети владалаца, писаца и пјесника, али често не знамо који представљају. У низу реалистичких и идеализованих портрета знаменитих људи истичу се неколико портрета Хомера. Док је лик слијепог пјесника идеализован, портрет једног Александријског пјесника, по грешно назван Сенека, примјер је реалистички схваћеног портрета.

Из Александрије потиче и нешто слабујава алегоријска представа Нила.

ВАТЕРПОЛО

КОД КУЋЕ
МНОГО БОЉИ

СТАРТОВАЛА ТЕНИСКА ЛИГА

Послије дуже паузе те нисери из наше републике играју за обдове. За такмичење у лиги Црне Горе пријавило се седам клубова. У првом колу састали су се Ловћен — Петровац, Херцег-Нови — Титоград, Морнар — Никшић. Екипа Будве је била слободна у првом колу.

Првак Црне Горе у тенису стиче право играња у другој савезној тениској лиги — група исток.

Представници из наше општине имају младе и перспективне играче, чије вријеме тек долази, та ко да ове сезоне не треба очекивати спектакуларне резултате.

С. Г.

Ватерполисти „Будве”, који се такмиче у другој савезној лиги, на страни нижу поразе, док су код куће много боли и не пропуштају бодове. У овогодишњем првенству, до закључења овог броја, одиграни су укупно седам утакмица. Биланс није завидан: пет пораза, двије побједе и само четири бода.

На свих пет гостовања Будвани су поражени. Боли од њих били су ватерполисти „Гусара”, „Кумбора”, „Бијеле”, КПК и „Белвија“. Као домаћини, наши момчи савладали су „Ривијеру“ из Бено вића и „Бокеља“ из Башића.

Тим Будве наступио је и у куп такмичењу. Потошто је елиминисао републичког лигаша „Прчаница“, наш тим се у Будви састао с прволигашем „Јадраном“ из Херцег-Новог.

ГЛИСЕРИ УГРОЖАВАЈУ КУПАЧЕ

Бузете Маурицио, туриста из Милана, пуком срећом није настрадао почетком августа на плажи „Могрен“. Повреде које је задобио купајући се и ронећи на овој плажи лакше су природе, али је све могло да буде кобно, да га је глисер који је нашао јаче закачио.

Ових врелих дана, наиме, глисери и други чамци прилично угрожавају купаче уз обалу наше ривијере. Њихови власници возе пребрзо, упадају у такозване забрањене зоне у којима се бркају купачи којих је ових дана на подручју од Јаза до Буљарице преко 50.000

— Крајем јула смо направили једну рацију на мору и том приликом се увјерили да возачи глисера и других чамаца представљају велику и сталну опасност за купаче — рекао нам је Радомир Живаљевић, начелник Одјељења унутрашњих послова у Будви. Са мо послије једног прегледа ситуације поднијето је двадесетак пријава против несавјесних возача по мору.

На свим плажама које посјећују купачи треба

да буду постављене тако зване бове — пластичне плутајуће направе које обиљежавају зону у коју, ради безбједности купача, глисери и друга пловила не смију да уђу. Оне се по прописима постављају на удаљености између 150 и 200 метара од обале. Међутим, како истичу у Одјељењу унутрашњих послова, бава нема довољно, као ни таблица које упозоравају возаче где су зоне намијењене онима који се купају и сунчају.

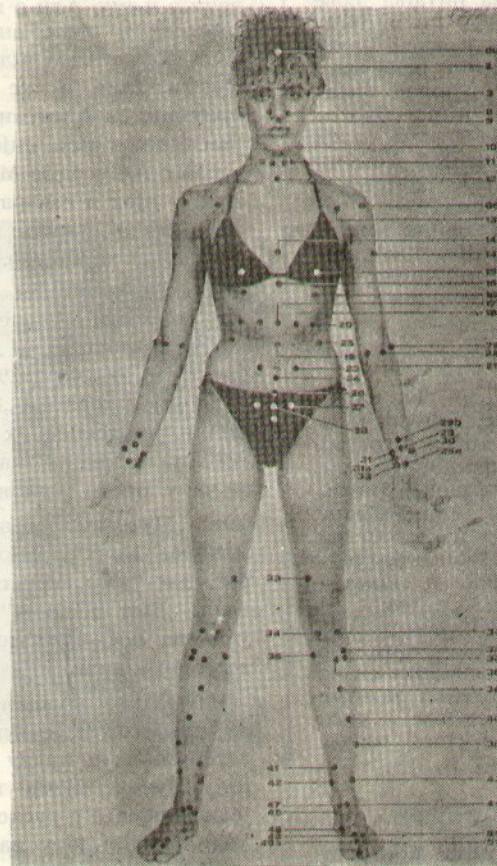
— Установили смо да доста њих сиједају у чамце, а да немају дозволе за управљање њима — истиче Живаљевић. — Не ријетко родитељи дају своје чамце као да су играчке, што представља, такође, велику опасност.

У Одјељењу унутрашњих послова истичу да су казне за прекришеје које се изричу на лицу мјеста доста симболичне и да треба повести ширу акцију контроле на мору у коју треба да се укључе представници луčke капетаније, мјесних заједница и угоститељских организација.

С. Г.

МАГНЕТИ ЗА КУЋНУ МЕДИЦИНУ

„НОВО“ НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ У БУДВИ
ПРОИЗВОДИ СА АКУПУНКТУРСКИМ МАГНЕТИМА ИЗ ТРАДИЦИОНАЛНЕ КИНЕСКЕ МЕДИЦИНЕ

Донасилац исјечка добија попуст

* УЛОШЦИ ЗА СТОПАЛА према величини обуће (уклањају болове и грчеве у ногама, реуму у тијелу и побољшавају циркулацију) — Цијена 900 динара.

* НАРУКВИЦЕ (отклањају реуму, главобоље и неурозе, регулишу крвни притисак) — Цијена 1.100 динара.

* МАГНЕТИ СА ПРИРУЧНИКОМ и упутствима за 50 најчешћих тегоба и обољења (реуме, притисак, главобоље, преходе, одвикавања од пуштења, мршављење...) — Цијена: 1.500 динара.

ШТАНД „МАГНЕТОКОВИНА“

ШЕНТФУР ПРИ ЦЕЉУ
ОБРАТИТЕ СЕ НА АДРЕСУ: „МАГНЕТОКОВИНА“
П. П. 46 БУДВА
ХАЛА 4. ТЕЛ. 086-41-302

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

НЕЗГОДНА НАВИКА

Двојица данских новинара, Гориј и Соренсен, постали су приликом једне реконструкције владе нови министри.

— Какви су министри она двојица новинара? — упита један рођак краља Кристијана.

— Веома сам задовољан обојицом — одговори краљ. — Само, имају једну незгодну навику: бацају у корпу и веома важна државна документа ако им се учини да нису за шта миру.

Послије другог свјетског рата појавиле су се моноге пјесники у Латинској Америци. Када су новинари упитали мексиканског писца Александра Кесаду, аутора познатог романа „Жене“, шта мисли о тој појави, он је одговорио:

— Данас у Латинској Америци има само неколико интелигентних жена. Све остale су пјесники.

КРУПНА И СИТНА ПИТАЊА

Кад се чувени пјевач Марио Ланца оженио, запита га један пријатељ који се, такође, недавно оженио:

— Како то да између те бе и твоје жене нема ни кад расправа?

— Врло просто: сва крупна питања рјешавам ја

— А шта су то ситна питања?

— Па, рецимо, да ли ћу да тражим болju улогу, хоћемо ли да купимо кућу или ауто и тако даље.

— А шта су онда крупна питања?

— На примјер, хоће ли бити рата и слично...

СУВИШЕ ТОПЛО

— Је ли послушао мој савјет и тражио од кроја ча да ти јуз сако направи и два парна панталона? — пита жена свог супруга.

— Ма ја се стално зари чим да не слушам твоје предлоге. Можда не тако здијело дуже да ми траје, али ми је као обучем два парна панталона, страшно топло.

НИЈЕ ТО РАЗЛОГ

— Капетане, — саопштила морнар Бил — испод паљбе је рупа и вода улази у брод.

— То није разлог да се дереш! Иди и направи тамо још једну рупу да би вода могла да отиче!

ПРВИ?

— Ви сте први младић који ме је пољубио, — каže једна љепотица.

— Онда мора да сте све ово научили преко дописног конкурса!

ШУПЉИКАВА ГАРДЕРОБА

Муж се јавља пријатељу:

— Страшио је то, старији! Видиш ове рачуне? Моја жена купује ципеле у којима има више рупа него коже, набавља обод или немају дно, шије халбине које су или без леба или без предњег дијела, а ја на крају морам да плахам рачуне за ту њену шупљу каву гардеробу...

НЕ ТИЧЕ ГА СЕ ПРИВАТНИ ЖИВОТ

— Види што је ово лијеп пас!

— Па то ниије пас, већ јарац.

— Да је јарац, имао би рогове...

— Не тиће ме се његов приватни живот.

СНАШАО СЕ

— Причај прије него што ће: какав је?

И младожења почиње да описује своју невјесту са којом се управо вратио с брачног путовања. Говори о њеним прекрасним цртама лица, а његова љепотица улази тог чача, носећи послужење. Гости су запрепашћени: клемпаве уши, велика уста, танке усне, истурена горња вилица, ниско чело...

— Наравно — снаје се брзо младожења, видјевши запаљење погледе — заборавио сам да вам кажем да мој опис не важи за оне који не воде Пика са.

ЗАВРШИЛО СЕ БЛИЗАНИЦМА

— Реците ми како се за вршило запаљење слијепог пријеве веше кћерке?

— Близанцима.

СКРЕЂЕ РАЗГОВОР

— Муж се касно враћа кући и затиче голог човјека испод свог кревета.

— Где си био цијеле ноћи? — пита га жена.

— Ко је овај под креветом? — урла муж.

— Немој да скрећеш разговор! — опомиње га же на.